Utbildningsvetenskaplig kärna för grundlärare med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, I

Core of Educational Science for Teachers Working in Pre-School Class and Lower Primary School, I

30 högskolepoäng
30 credits

Ladokkod: 11F310
Version: 6.1
Fastställd av: Utbildningsutskottet 2014-01-22
Gäller från: VT 2014

Nivå: Grundnivå
Huvudområde (successiv fördjupning): Pedagogiskt arbete (G1N)
Utbildningsområde: Undervisning 77%, Verksamhetsförlagd utbildning 23%
Ämnesgrupp: Pedagogik
Förkunskapskrav: Studenten ska vara antagen till Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, 240 högskolepoäng, vid Högskolan i Borås.
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp
Utifrån aktuell forskning sätter delkursen in utbildning, lärande, och läroplaner i ett historiskt och nutida makroperspektiv och att synliggöra grundlärarens samhällsuppdrag. I delkursen introduceras centrala teorier kring lek, lärande och utveckling. Makroperspektivet relateras också till mänskliga rättigheter samt demokrati- och värdegrundsfrågor. Jämställdhetsfrågor och jämlikhetsfrågor belyses med särskild betoning på kön, klass och etnicitet. Delkursen behandlar specialpedagogikens villkor och grunder och problematiserar inkludering och exkludering. Delkursen introducerar vetenskapligt skrivande och studenten skriver en text med krav utifrån den vetenskapliga texttypens konventioner, till exempel ifråga om referenshantering. Studenten ges utförlig återkoppling på struktur, ordval och språklig korrekthet. Studentens vetenskapliga kunskaper prövas också i seminarier. Som en del i den vetenskapliga skolningen genomför studenten en intervju. I samarbete med Bibliotek och läranderesurser vid Högskolan i Borås sker en föreläsning och workshop kring informationssökning. Högskolans särskilda satsning på digitala lärprocesser introduceras.

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp
Delkursen går från den tidigare kursens makroperspektiv till att också inta ett verksamhetsnära perspektiv med tydlig didaktisk koppling till aktuell forskning om utveckling, lek, lärande och lärandemiljöer. Under delkursen diskuteras förhållnings- och arbetssätt som bygger på forskning och teorier om barns utveckling och lärande. Samspelets och kommunikationens betydelse för lärandet uppmärksammas. Kognitiv och social utveckling fokuseras och särskild uppmärksamhet ägnas den språkliga utvecklingen inklusive flerspråkighet. Observation som vetenskaplig metod belyses. Med utgångspunkt i läroplanen behandlas det urval av aktiviteter grundlärare i förskoleklass och grundskolans årkurs 1-3 gör i sin yrkesroll, hur de organiserar lärandemiljöer samt hur verksamheten kan utvärderas. Samtliga aspekter diskuteras utifrån ett mångfalds- och inkluderingsperspektiv. Vidare lyfts i delkursen estetiska uttrycksformer och användning av digitala verktyg. Exempel på detta är hur ljud- och bildbehandling kan stödja lärprocessen. Kunskaper om regler kring digital publicering, upphovsrättsregler, personuppgiftslagen samt etiska aspekter på dokumentationsarbete behandlas. Studenten gör en kortare sammanhängande VFU- period med det övergripande syftet att bekanta sig med och ta ställning till sitt yrkesval. Före VFU skall studenten ta del av gällande sekretessregler.

Mål

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp
Studenten ska efter avslutad delkurs kunna

- beskriva skolväsendets historia och framväxt med särskilt fokus på förskoleklassen och grundskolans organisation, villkor och samhällsuppdrag
- redogöra för hur synen på kunskap och lärande har förändrats över tid och hur detta har kommit till uttryck i olika styrdokument och policytexter för förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3
- redogöra för och ta ställning till grundskolans värdegrund, grundläggande demokratiska värderingar samt mänskliga rättigheter
- beskriva, kritiskt granska och dra slutsatser om hur bland annat klass, kön/genus och etnicitet påverkar människors villkor och identiteter i grundskolan
- redogöra för hur synen på barn/elever i behov av särskilt stöd har förändrats över tid samt beskriva hur verksamheten i grundskolan kan vara inkluderande respektive exkluderande
- utifrån ett läroplansteoretiskt perspektiv, ge exempel på hur utbildningspolitiska val kan påverka skolans verksamhet
- redogöra för teorier gällande lärande och utveckling ur ett individ-, grupp- och samhällsperspektiv
- använda och argumentera utifrån vetenskapliga texter
- använda för utbildningen centrala digitala redskap
- planera, genomföra och redovisa intervjuer gällande yrkesrollen
- söka och identifiera olika publikationer med fokus på vetenskapliga artiklar samt motivera val av vetenskaplig artikel
- skriva och bearbeta en text enligt vedertagen svensk skriftspråksnorm och använda korrekt källhänvisningsteknik

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp
Studenten ska efter avslutad delkurs kunna

- redogöra för centrala teorier om kunskap, lärande och barns utveckling med särskilt fokus på lek och kreativitet och hur dessa kan omsättas i pedagogisk praktik med elever
- exemplifiera och jämföra didaktiska val som gäller planering, genomförande, analys och uppföljning av estetiska uttryckssätt och språkutveckling
- redogöra för teorier om språkutveckling, flerspråkighet och andraspråksutveckling samt didaktiska konsekvenser för dessa
- förklara och precisera hur grundlärare i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 kan följa upp och analysera elevers lärande och utveckling
- motivera och värdera hur digitala verktyg kan användas i undervisning
- redogöra för etiska och juridiska aspekter på digital publicering och upphovsrätt
- använda observation som en vetenskaplig metod för att studera verksamhet i grundskola samt analysera och kritiskt granska processen
- ta ställning till sitt yrkesval i en sammanhängande verksamhetsförlagd utbildning i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3
- ha kännedom om sekretessbestämmelser, visa vuxenansvar, etablera kontakt med barn/elever och leda enskilda moment i den verksamhetsförlagda utbildningen i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3
- uttrycka sig korrekt enligt svensk skriftspråksnorm
- kommunicera kursinnehållet med elever och yrkesverksamma

Undervisningsformer

Föreläsningar, seminarier, workshops samt verksamhetsförlagd utbildning.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer och betygsskala

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och demokratiska grunder, 15 hp
Individuell skriftlig tentamen, individuella skriftliga inlämningsuppgifter, seminarier samt muntliga presentationer.

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp
Individuella skriftliga tentamina, seminarier, skriftliga och muntliga redovisningar samt närvaro på och omdöme från VFU.

Vid underkänt betyg vid det första examinationstillfället på verksamhetsförlagd utbildning har studenten endast rätt till ytterligare ett examinationstillfälle.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Före starten av delkurs 2 inbjuds studenterna till kursplaneringsmöte och vid respektive delkursslut genomförs en individuell skriftlig utvärdering. Utvärdering sker kontinuerligt muntligt under kursens gång. Resultatet av utvärderingarna är vägledande för utveckling av kommande kurser och delges studenterna genom kursens kursrapport som publiceras på Institutionen för pedagogiks hemsida.

Övrigt

Kursen ingår i Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, 240 hp.

Kursplanen är fastställd första gången av Lärarutbildningsnämnden 2011-06-14.

Bilaga: Litteraturlista för Utbildningsvetenskaplig kärna för grundlärare med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, I (11F310)

Delkurs 1: Utbildningssystemets framväxt, nutida villkor och

demokratiska grunder, 15 hp

Litteratur som är återkommande markeras med *

Bartley, Kristina (2001). FN:s konvention om barnets rättigheter Om perspektiv relevans för skolan. *Utbildning och Demokrati.* Vol. 10, nr 2, s. 25-37 (13 s)

Dahlstedt, Magnus & Olsson, Maria (2013). *Utbildning, demokrati, medborgarskap.* Lund: Gleerups förlag, kap 1, 4-6 (92 s)

Dimenäs, Jörgen (red.) (2007). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket – vetenskaplig metodik.* Stockholm: Liber, s. 47-63 (16 s) *

Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis & Hoel, Torlaug Løkensgard (2011). *Skriva för att lära: skrivande i högre utbildning.* Lund: Studentlitteratur (209 s) *

Ekenvall, Monica (2010 [1996]). *Retoriken i praktiken: [lärarbok].*2., rev. uppl. Göteborg: Utbildningsstaden (258 s)

Ekenvall, Monica (2010). *Retoriken i praktiken. Övningsbok.* Göteborg: Utbildningsstaden (149 s)

Gruber, Sabine (2008). *När skolan gör skillnad. Skola, etnicitet och institutionell praktik.* Stockholm: Liber (192 s)

Ihrskog, Maud (2006). *Kompisar och kamrater: barns och ungas villkor för relationsskapande i vardagen.* Diss. Växjö: Växjö universitet, 2006 (191 s)

Johansson, Inge (2011). *Fritidshemspedagogik. Idé - ideal – realitet.* Stockholm: Liber, kap. 1 och 5 (20 s)

Lareau, Annette (2003). *Unequal childhoods: the class, race and family life.* Berkeley: University of California Press, s. 1-15 (15 s)

Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2012). *Lärande, skola, bildning: [grundbok för lärare].* 2. utg. Stockholm: Natur & kultur (utdrag, 350 s)

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. (2011). Stockholm: Skolverket Tillgänglig på Internet: http://www.skolverket.se/publikationer?id=2575 (279 s)

Odenbring, Ylva (2010). *Kramar, kategoriseringar och hjälpfröknar. Könskonstruktioner i interaktion i förskola, förskoleklass och skolår ett.* Diss. Göteborg: Göteborgs Universitet Tillgänglig på Internet: http://hdl.handle.net/2077/22144 , kap. 5-10, s. 65-163 (99 s)

Orlenius, Kennert & Bigsten, Airi (2006). *Den värdefulla praktiken: yrkesetik i pedagogers vardag.* Stockholm: Runa förlag (157 s)

Persson, Bengt & Persson, Elisabeth (2013). *Inkludering och måluppfyllelse: att nå framgång med alla elever.* 2. uppl. Stockholm: Liber (utdrag, ca 100 s)

Prage, Synnöve & Svedner, Per Olov (2008). *Tala - samtala - lära: om lärares och elevers tal i undervisningen: en handledning.* Uppsala: Kunskapsföretaget (46 s)

Rienecker, Lotte & Stray Jørgensen, Peter (2012). *Klara dina studier!: handbok för studenter på universitet och högskola.* 1. uppl. Malmö: Liber (272 s)

Svenska skrivregler. (2008). 3., [utök.] utg. Stockholm: Liber (263 s) *

Tallberg Broman, Ingegerd (2002). *Pedagogiskt arbete och kön: med historiska och nutida exempel.* Lund: Studentlitteratur, kap 6-8 (60 s)

TAM-Arkiv, Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, SFHL & Stiftelsen SAF (2010). *Lärarnas historia.* [Lärobjekt]. Tillgänglig: http://www.lararnashistoria.se/ [2011-10-18] (ca 150 s)

Yrkesetik i vardagen [Elektronisk resurs]: ett fördjupningsmaterial. (2006). Stockholm: Lärarförbundet; Lärarnas riksförbund (12 s)

Tillkommer vetenskaplig artikel om (ca 15 s)

Delkurs 2: Allmändidaktik och lärande, 15 hp

Litteratur som är återkommande markeras med *

Bengtsson, Hans & Svensson, Krister (2011). *Ansvar och sekretess i förskola, skola och fritidshem.* Stockholm: Liber, s. 305-339 (34 s)

Brodin, Mariann & Hylander, Ingrid (1998). *Att bli sig själv.* Stockholm: Liber (128 s)

Dimenäs, Jörgen (red.) (2009). *Lära till lärare. Att utveckla läraryrket – vetenskaplig metodik.* Stockholm: Liber, kap. 3 (16 s) *

Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis & Hoel, Torlaug Løkensgard (2011). *Skriva för att lära: skrivande i högre utbildning.* Lund: Studentlitteratur (209 s) *

Erdis, Mare (2011). *Juridik för pedagoger.* 5. uppl. Lund: Studentlitteratur, kap. 10 (6 s)

Hwang, Philip & Nilsson, Björn (2011). *Utvecklingspsykologi.* 3., rev. utg. Stockholm: Natur och kultur (279 s) *

Jensen, Mikael & Harvard, Åsa (2010). *Leka för att lära: utveckling, kognition och kultur.* Lund: Studentlitteratur, s. 75-92, 145-162 (36 s)

Jensen, Mikael (red.) (2011). *Lärandets grunder: teorier och perspektiv.* Lund: Studentlitteratur, s. 17-39, 71-78, 121-136, 167-183 (64 s)

Lilliestam, Lars (2009). *Musikliv: vad människor gör med musik - och musik med människor.* 2. rev. uppl. Göteborg: Ejeby, s. 213-226 (14 s)

Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2010). *Lärande, skola, bildning.* Stockholm: Natur & kultur, s. 177-232, 255-338 (140 s)

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. (2011). Stockholm: Skolverket
Tillgänglig på Internet: http://www.skolverket.se/publikationer?id=2575 (279 s)

Löfving, Christina (2012). *Digitala verktyg och sociala medier i undervisningen: så skapar vi en relevant skola utifrån Lgr11.* Stockholm: Liber (191 s)

Svensson, Ann-Katrin (2009). *Barnet, språket och miljön. Från ord till mening.* Lund: Studentlitteratur, kap. 1-4, 9 (126 s) *

Svenska skrivregler. (2008). 3., [utök.] utg. Stockholm: Liber (263 s) *

Wedin, Åsa (2011). *Språkande i förskolan och grundskolans tidigare år.* Lund: Studentlitteratur (293 s)

Tillkommer internationella artiklar (ca 20 s)